

Temat: Panowanie Andegawenów w Polsce.

1. Andegawenowie na polskim tronie.

Rządy Ludwika I Węgierskiego z dynastii Andegawenów 1370 – 1382 .

- a) w 1339 r. w Wyszehradzie Kazimierz Wielki zawarł z Karolem Robertem układ dotyczący sukcesji polskiego tronu w przypadku swojej bezpotomnej śmierci.
- b) Po śmierci Kazimierza Wielkiego na tronie Polski zasiadł Ludwik Andegaweński (1370 – 1382), król Węgier, zgodnie z zawartym wcześniej układem. Polska i Węgry zostały połączone unią personalną, która trwała do 1384 r. Rządy w jego imieniu sprawowała jego matka Elżbieta Łokietkówna.
- c) Przed śmiercią Ludwik uzyskał zgodę szlachty polskiej na przekazanie tronu polskiego jednej ze swoich córek. Udało mu się za cenę nadania przywileju koszyckiego – pierwszego przywileju generalnego dla szlachty.

Postanowienia przywileju koszyckiego 1374 r. Król obiecał:

- ☐ zachował nienaruszone granice Królestwa Polskiego,
 - ☐ zwolnił szlachtę z wszelkich opłat, danin podatków z wyjątkiem 2 groszy z łana chłopskiego (zmniejszył podstawowy podatek zwany poradnym z 12 do 2 groszy od każdego łana, który szlachcic dzierżawił chłopom),
 - ☐ nie nakładał podatków nadzwyczajnych bez zgody szlachty,
 - ☐ nie powierzał urzędów w Królestwie obcokrajowcom,
 - ☐ zwolnił szlachtę z obowiązku budowy i reparacji zamków warownych,
 - ☐ ograniczył obowiązek wojskowy dla szlachty jedynie do obrony granic,
 - ☐ wypłacał szlachcie żołd za udział w wyprawach poza granice kraju,
 - ☐ wykupił szlachcica, który popadł w niewolę podczas wojny poza granicami kraju. W 1381 r. przywilejem koszyckim zostało objęte dobra duchowieństwa.
- d) w 1382 r. Ludwik I zmarł. W Polsce rozpoczęło się dwuletnie bezkrólewie, które zakończyło się wstąpieniem w 1384 r. na tron Jadwigi z dynastii Andegawenów, młodszej córki Ludwika, która została koronowana na króla. Należało znaleźć dla niej męża. Panowie polscy nie chcieli się zgodzić na jej ślub z narzeczonym Albrechtem Habsburgiem. Byli skłonni zapłacić karę za zerwanie zaręczyn i znaleźć dla niej bardziej odpowiedniego kandydata. Ich wybór padł na Jagiełłę, księcia litewskiego.
- .

3. Geneza unii polsko-litewskiej w XIV w.

a) Wielkie Księstwo Litewskie pragnęło unii z Polską gdyż:

- ☐ Litwa była krajem rozbitym wewnątrz ze względu na system dziedziczenia, zamieszkanym przez ludy o różnej tradycji, języku i kulturze. Liczono, że unia przyczyni się do centralizacji państwa.
- ☐ Litwa była jedynym państwem pogańskim w tym rejonie Europy. Musiała przyjąć chrzest gdyż w przeciwnym razie zostałaby schryścianizowana siłą. Litwini obawiali się przymusowej chrystianizacji ze strony Zakonu Krzyżackiego. Woleli przyjąć chrzest na drodze pokojowej. Unia z Polską mogłaby im w tym pomóc.
- ☐ Dla Litwy ważne były również kwestie gospodarcze. Krzyżacy blokowali drogi handlowe praktycznie uniemożliwiając Litwie sprzedawanie towarów.

b) Królestwo Polskie dążyło do unii z Litwą gdyż:

- ☐ potrzebowało sprzymierzeńca do wojny z Zakonem. Z Litwą łączył Polskę wspólny wróg, który stanowił zagrożenie dla obu państw. Zakon zagarnął Pomorze Gdańskie i ziemie chełmińską.
- ☐ Do tej pory stosunki polsko-litewskie nie zawsze układały się pomyślnie. Litwini często najeżdżali pograniczne ziemie polskie. Dzięki unii zabezpieczono by naszą wschodnią granicę.

□ Księżę litewski Jagiełło wydawał się panom polskim odpowiednim małżonkiem dla małoletniej Jadwigi, którą już koronowano na króla. Liczono, że jako władca Polski nada szlachcie nowe przywileje.

4. Postanowienia unii polsko – litewskiej w Krewie w 1385 r. Do umowy między Jagiełłą – wielkim księciem litewskim, a panami małopolskimi (którzy popierali jego kandydaturę do tronu) doszło w miejscowości Krewa w 1385 r. Zatwierdzono wówczas następującą umowę: Jagiełło w zamian za rękę Jadwigi i koronę polską zgodził się:

- (1) przyjął chrzest wraz z Litwą w obrządku łacińskim,
- (2) uwolnił wszystkich jeńców polskich,
- (3) odzyskał ziemie utracone wcześniej przez Polskę,
- (4) zapłacił Habsburgom karę za zerwanie zaręczyn Jadwigi z Wilhelmem Habsburgiem,
- (5) włączył Litwę do Polski.

Zgodnie z tymi postanowieniami Jagiełło w 1386 roku przybył do Krakowa i przyjął chrzest przyjmując imię Władysław. Ożenił się z Jadwigą i został koronowany na króla polskiego. Był pierwszym przedstawicielem dynastii jagiellońskiej na tronie polskim. Litwa jako państwo przyjęła chrzest w 1387 roku.